

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU.410.009.02.2021

**Pan
Ireneusz Łucka
Burmistrz Bełżyc**

Urząd Miejski w Bełżycach
ul. Lubelska 3
24-200 Bełżyce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/021 „Funkcjonowanie szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Bełżycach, ul. Lubelska 3, 24-200 Bełżyce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ireneusz Łucka, Burmistrz Bełżyc od 20 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie warunków działania szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2021 (do 2 czerwca), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Katarzyna Kuzioła, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/64/2021 z 27 kwietnia 2021 r. (akta kontroli tom I str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina Bełżyce podjęła odpowiednie do stwierdzonych potrzeb działania w celu zapewnienia właściwych warunków funkcjonowania prowadzonych szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19. Organ prowadzący w 2020 r. przekazał dyrektorom szkół 73 laptopy³, 10 tabletów⁴ oraz udostępnił uczniom 20 tabletów, zapewniając szkołom warunki techniczne, umożliwiające realizację zadań dydaktycznych i wychowawczych w formie zdalnej, co było adekwatne do potrzeb zgłaszanych przez dyrektorów szkół i nauczycieli. Zapewniono szkołom bezpieczne i higieniczne warunki (w tym środki ochrony osobistej) umożliwiające realizację zadań oraz podjęto współpracę z innymi podmiotami na rzecz kompleksowego wsparcia szkół, uczniów i nauczycieli w sytuacji zagrożenia COVID-19.

Mimo podjęcia ww. działań, przekazanie szkołom 43 laptopów nastąpiło po 104 dniach od ich otrzymania, co spowodowało, że niewykorzystany pozostał w tym okresie abonament za korzystanie z Internetu, opłacony w kwocie 16,5 tys. zł. Urząd rozpatrzył także nieprawidłowo wnioski nauczyciela (będącego dyrektorem szkoły) o dofinansowanie zakupu sprzętu (0,5 tys. zł), mimo złożenia go po wymaganym terminie.

W planie finansowym Gminy na 2021 r. niezgodnie z art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁵ określono wysokość środków finansowych na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, zaniżając ją prawie o 4,0 tys. zł.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Zestaw komputerowy składający się m.in. z laptopa z oprogramowaniem, wykupionej transmisji danych, myszy.

⁴ Przekazanych jednej ze szkół, a zakupionych w ramach realizacji projektu „Rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy Bełżyce”.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215. Dalej: ustawa Karta Nauczyciela.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie warunków działania szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19

Opis stanu faktycznego

1. Według stanu na dzień 30 września w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 na terenie Gminy Bełżyce łącznie funkcjonowało odpowiednio osiem i sześć szkół, w tym:

- siedem (w roku szkolnym 2019/2020) i pięć (2020/2021) szkół podstawowych (dalej: Szkoły lub SP) prowadzonych przez Gminę,
- jedna szkoła podstawowa wpisana do ewidencji szkół i placówek publicznych prowadzonych przez podmioty inne niż jednostka samorządu terytorialnego (w ww. latach).

Z dniem 31 sierpnia 2020 r. uchwałami Rady Miejskiej w Bełżycach zlikwidowano dwie szkoły podstawowe (w Chmielniku i Wierzchowiskach o strukturze organizacyjnej klas I-VIII) i utworzono Filię Szkoły Podstawowej nr 1 im. Jana Pawła II w Bełżycach (o strukturze klas I-III) po otrzymaniu m.in. postanowienia Lubelskiego Kuratora Oświaty z opinią pozytywną w sprawie:

- likwidacji Szkoły Podstawowej w Wierzchowiskach z dniem 31 sierpnia 2020 r. celem utworzenia w miejsce zlikwidowanej Szkoły Filii Szkoły Podstawowej nr 1 im. Jana Pawła II w Bełżycach wraz z oddziałem przedszkolnym z dniem 1 września 2020 r.;
- likwidacji Szkoły Podstawowej w Chmielniku z dniem 31 sierpnia 2020 r.

Główną przesłanką uzasadniającą zamiar likwidacji ww. SP była mała liczba dzieci w oddziałach⁶.

(akta kontroli tom I str. 10-68)

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 (na dzień 30 września danego roku) do szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym była Gmina uczęszczało odpowiednio 951 i 961 uczniów (w tym 25 i 30 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i jeden uczeń z orzeczeniem o potrzebie indywidualnego nauczania - 2020/2021), do szkoły podstawowej prowadzonej przez Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Wsi Cuple, Płowizny, Wronów odpowiednio 65 i 67 uczniów (w tym w każdym roku po dwóch uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego).

(akta kontroli tom I str. 317-318)

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 (na dzień 30 września danego roku) w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę było zatrudnionych odpowiednio 190 i 171 nauczycieli (według etatów 155,41 i 152,43) oraz w szkole podstawowej prowadzonej przez Stowarzyszenie 21 i 24 (według etatów 17,44 i 18,35).

W związku z pandemią COVID-19 dyrektorzy szkół nie składali do organu prowadzącego wniosków o zatrudnienie dodatkowych nauczycieli, pomocy nauczyciela.

(akta kontroli tom I str. 319, 507-508, tom II str. 1, 4)

⁶ W roku szkolnym 2019/2020 do siedmiu oddziałów SP nr 1 w Wierzchowiskach uczęszczało 31 uczniów, a do SP w Chmielniku – 30 uczniów.

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 (na dzień 30 września danego roku) w szkołach prowadzonych przez Gminę zatrudnionych było po dziewięciu pracowników administracji w łącznym wymiarze czasu pracy 8,5 etatu (w każdym roku) i odpowiednio 33 i 32 pracowników obsługi w łącznym wymiarze czasu pracy odpowiednio 29,75 i 30,75 etatu. W szkole podstawowej prowadzonej przez Stowarzyszenie zatrudniono jednego pracownika administracji i obsługi (z tym, że pracownik administracji zatrudniony był na umowę zlecenie, a pracownik obsługi w pełnym wymiarze czasu pracy).

(akta kontroli tom I str. 319, 475-478, 507-508, tom II str. 1, 4-6)

2. W latach 2019-2021 (I kwartał) wykonane ogółem dochody Gminy wyniosły odpowiednio 54 764,4 tys. zł (w tym bieżące 54 351,7 tys. zł i majątkowe 412,7 tys. zł), 66 918,0 tys. zł (w tym bieżące 58 818,1 tys. zł i majątkowe 8 099,9 tys. zł) i 17 645,2 tys. zł⁷ (w tym bieżące 16 428,5 tys. zł i majątkowe 1 216,7 tys. zł).

W latach 2019-2021 (I kwartał) wydatki wykonane ogółem wyniosły odpowiednio 55 089,9 tys. zł (w tym wydatki na oświatę bieżące 15 413,9 tys. zł i majątkowe 26,6 tys. zł), 69 539,1 tys. zł (w tym na oświatę bieżące 16 214,1 tys. zł i majątkowe 1 180,3 tys. zł) i 14 130,0 tys. zł (w tym na oświatę⁸ wydatki bieżące 3 738,4 tys. zł). W latach 2019-2020 wykonane dochody ogółem Gminy wzrosły o 22,2%, a wykonane wydatki ogółem Gminy o 26,2% (w tym wydatki przeznaczone na oświatę o 12,6%).

(akta kontroli tom I str. 320-325)

W latach 2019-2021 dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, przekazanej na zadania szkolne, otrzymane przez Gminę wyniosły odpowiednio: 7 987,3 tys. zł⁹, 8 058,1 tys. zł¹⁰ i 8 299,2 tys. zł. Natomiast wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla nauczycieli wyniosły odpowiednio 12 461,7 tys. zł, 12 911,3 tys. zł i 3 264,2 tys. zł.

W 2019 r. Gmina Bełżyce wniosowała do Ministerstwa Edukacji Narodowej o zwiększenie z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu:

- dofinansowania wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych dla dwóch SP;
- zwiększenia zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegających na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r.

W wyniku ich rozpatrzenia Minister Edukacji Narodowej wystąpił z wnioskami¹¹ do Ministra Finansów, który przyznał Miastu i Gminie Bełżyce łącznie kwotę 176 795 zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

⁷ Planowane na 2021 r. – 72 022,4 tys. zł.

⁸ W I kwartale 2021 r. - brak wydatków majątkowych na oświatę.

⁹ Bez ogólnej kwoty korygującej część oświatową subwencji ogólnej – 245 085 zł, przyznanej na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2019 (Dz. U. z 2019 r. poz. 1662), stosownie do wniosku Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 września 2019 r.

¹⁰ W kwocie tej nie uwzględniono zwiększenia części oświatowej subwencji ogólnej na 2020 r. o kwotę 73 tys. zł w związku z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2020 (Dz. U. poz. 2048), które wprowadziło jednorazowe dofinansowanie zakupu usługi dostępu do Internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć.

¹¹ Z dnia: 19 lipca i 20 listopada 2019 r.

W 2020 r. Gmina Bełżyce wnioskowała do Ministerstwa Edukacji Narodowej o zwiększenie z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu dofinansowania:

- wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych dla dwóch SP,
- w zakresie doposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji w prowadzonych szkołach publicznych,
- kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach w trybie art. 20 ustawy Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ww. ustawy.

W ich wyniku Minister Edukacji Narodowej wystąpił z wnioskami¹² do Ministra Finansów, który przyznał Miastu i Gminie Bełżyce łącznie kwotę 236 012 zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej¹³.

W 2021 r. (do dnia zakończenia kontroli, tj. 28 maja 2021 r.) Gmina Bełżyce nie wnioskowała do Ministerstwa Edukacji i Nauki o zwiększenie z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

(akta kontroli tom I str. 364-464)

W okresie objętym kontrolą, Gmina otrzymała na zadania związane z prowadzeniem szkół dotacje celowe:

- w 2019 r.: dotacja na dofinansowanie zadań zleconych, pochodzących z rezerw budżetu państwa, przeznaczona na dofinansowanie zakupu pomocy dydaktycznych¹⁴ w kwocie 70,0 tys. zł (w 2019 r.);
- w 2020 r.: dotacje z programów finansowanych z udziałem środków europejskich w łącznej kwocie 172,1 tys. zł (w tym 163,6 tys. zł w ramach projektów „Zdalna szkoła” i „Zdalna szkoła+” współfinansowanych z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 oraz 8,4 tys. zł w ramach projektu współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 na termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej w Matczynie;
- w 2021 r.: dotacje z programów finansowanych z udziałem środków europejskich w łącznej kwocie 222,8 tys. zł w ramach projektu współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 na termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej w Matczynie.

(akta kontroli tom I str. 85-315, 321-322, tom II str.70-94)

W latach 2019-2021 (I kwartał) wydatki ogółem na prowadzenie szkół wyniosły odpowiednio: 15 440,5 tys. zł , 17 394,4 tys. zł i 3 738,4 tys. zł, w tym środki własne Gminy wyniosły odpowiednio: 8 635,5 tys. zł ,10 596,6 tys. zł i 824,4 tys. zł.

¹² Z dnia: 22 czerwca, 9 lipca oraz 24 listopada 2020 r.

¹³ Ponadto w wyniku podziału rezerwy subwencji ogólnej na 2020 r. Gmina Bełżyce otrzymała kwotę 212 568 zł. Środki te zostały przeznaczone m.in. dla gmin, w których dochody podatkowe za rok 2019, powiększone o część wyrównawczą i część równoważącą subwencji ogólnej ustalone na 2020 r. i pomniejszone o wpłaty ustalone na 2020 r. w przeliczeniu na jednego mieszkańca, były niższe od 85% średnich dochodów wszystkich gmin z tych samych tytułów, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

¹⁴ Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 „Aktywna tablica”.

Gmina nie wyasygnowała dodatkowych środków finansowych dla nauczycieli na uzupełnienie różnic programowych, które powstały w wyniku zdalnego nauczania, gdyż dyrektorzy szkół nie zgłaszali potrzeb w tym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 323-325, tom II str. 95)

3. Gmina zapewniała warunki działania szkół, w tym wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych, w sytuacji pandemii COVID-19 – w zakresie realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Z dniem 21 kwietnia 2020 r. Burmistrz na podstawie zawartych umów użyczenia z rodzicami uczniów przekazał im w bezpłatne używanie łącznie 20 tabletów, wraz z oprogramowaniem i transmisją danych na okres trzech miesięcy, zakupionych przez Województwo Lubelskie, o łącznej wartości początkowej jednego kompletu 1 420 zł.

W związku z uruchomieniem projektów: „Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” i „Zdalna szkoła+” Gmina złożyła wnioski o środki na zakup sprzętu dla uczniów do nauki zdalnej. Wnioskowano o przyznanie środków finansowych na zakup 30 kompletów (laptopów z wykupioną transmisją danych na 24 miesiące) oraz 43 kompletów sprzętu (laptopy z wykupioną transmisją danych na 6 miesięcy), które zakupiono odpowiednio za 69 168 zł i 94 492,07 zł¹⁵. W dniu 4 maja 2020 r. Burmistrz przekazał ww. 30 kompletów dyrektorom szkół, a następnie w dniach 6 i 8 maja dyrektorzy przekazali je uczniom na podstawie umów użyczenia zawartych z ich rodzicami. W dniu 17 września 2020 r. Burmistrz przekazał zakupione 3 czerwca 2020 r. komplety dyrektorom szkół. Jednej ze szkół Burmistrz przekazał z dniem 1 kwietnia 2020 r. dodatkowo 10 sztuk tabletów, zakupionych podczas realizacji mikroprojektu „Rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy Bełżyce”. Zgłoszone przez dyrektorów szkół potrzeby w zakresie wyposażenia w sprzęt niezbędny do realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zostały uwzględnione.

Burmistrz wyjaśnił, że Gmina Bełżyce w dalszej perspektywie planuje współpracę ze szkołami, dla których jest organem prowadzącym, jeżeli sytuacja związana z zagrożeniem pandemicznym COVID-19 będzie wymagała dalszych działań w zakresie pomocy rzeczowej, tj. udostępnienie tabletów/laptopów umożliwiających naukę w trybie zdalnym.

(akta kontroli tom I str. 69-315, 325, 328-329, tom II str. 96-106)

W latach 2020-2021 (I kwartał) Gmina, w związku z pandemią COVID-19, nie ubiegała się o pomoc finansową ze środków budżetu państwa oraz środków europejskich. Przygotowanie Gminy na wypadek wprowadzenia zdalnej nauki po 1 września 2020 r. polegało na przekazaniu w dniu 17 września 2020 r. dyrektorom szkół 43 szt. laptopów zakupionych w ramach projektu „Zdalna Szkoła+”. Ponadto Burmistrz w dniach 10 i 18 listopada 2020 r. użyczył siedem tabletów (na okres do 21 grudnia 2020 r.) oraz w dniach 26-29 stycznia 2021 i 22 marca 2021 r. dziewięć tabletów (w okresie do 25 czerwca 2021 r.), tj. w terminach wynikających ze zgłoszonych bieżących potrzeb, przekazując je uczniom w bezpłatne używanie na podstawie zawartych umów użyczenia z ich rodzicami. Do szkół prowadzonych przez Gminę uczęszczały również dzieci z niepełnosprawnościami. Dyrektorzy szkół

¹⁵ W przypadku projektu „Zdalnej szkoły+” wnioskowano o kwotę 94 999,90 zł. W dniu 30 grudnia 2020 r. Gmina zwróciła niewykorzystane środki finansowe w kwocie 507,83 zł z odsetkami.

nie zgłaszali do Gminy potrzeb w zakresie zapewnienia dodatkowych pomocy dydaktycznych w związku z koniecznością zabezpieczenia im zdalnej nauki.

(akta kontroli tom I str. 325-326, 329-330, tom II str. 94)

4. W związku z wprowadzonym od marca 2020 r. stanem epidemii COVID-19 nie zmieniły się warunki lokalowe w szkołach, gdyż nie było takiej potrzeby. Szkoły dysponowały odpowiednią liczbą sal lekcyjnych do liczby oddziałów¹⁶. Gmina Bełżyce otrzymała środki finansowe w kwocie 10,0 tys. zł w ramach zwiększenia z rezerwy oświatowej subwencji ogólnej w 2020 r. z tytułu dofinansowania w zakresie doposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne nowych pomieszczeń do nauki, pozyskanych w wyniku adaptacji w szkołach prowadzonych przez jst, dla jednej szkoły, w której utworzono pracownię polonistyczną.

(akta kontroli tom II str. 2, 7-8)

Przed rozpoczęciem roku szkolnego 2020/2021 Gmina przekazała do szkół środki ochrony osobistej (3450 maseczek, 18 termometrów oraz płyny¹⁷) otrzymane z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego. Ponadto organ prowadzący reagował na potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół, dotyczące doposażenia szkół w środki czystości i dezynfekcji kupowane ze środków własnych, niezbędne w czasie obowiązywania reżimu sanitarnego, a także wyposażenie pracowników (nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi) w sprzęt ochrony osobistej (11 opakowań rękawiczek, 29 sztuk przyłbic, 29 fartuchów i 19 sztuk płynów antybakteryjnych o pojemności 0,5 l). Oprócz przekazania dyrektorom środków ochrony osobistej otrzymanych z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego i zakupionych w ramach środków własnych, dyrektorzy również w ramach posiadanych środków finansowych dokonywali zakupów w tym zakresie.

(akta kontroli tom II str. 8, 10-31)

Organ prowadzący uwzględnił potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół, dotyczące zapewnienia warunków do nauczania zdalnego, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne i możliwości psychofizyczne uczniów.

(akta kontroli tom II str. 94)

5. W przyjętych uchwałami budżetach Gminy w latach 2019-2020 wyodrębniono na doskonalenie zawodowe nauczycieli: na początek roku budżetowego środki finansowe w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli tj. odpowiednio 85 200 zł i 87 930 zł. Na koniec roku kwoty te wyniosły odpowiednio 77 153 zł i 85 559 zł.

W 2021 r. w planie finansowym Gminy na doskonalenie zawodowe nauczycieli wyodrębniono na początek roku budżetowego środki finansowe w wysokości 87 930 zł, co stanowiło 0,76% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli.

W latach 2019-2021 plany dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli opracowano z uwzględnieniem zasad określonych w §§ 7-8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 stycznia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli¹⁸ i §§ 5-6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania

¹⁶ Według stanu na 30 września 2020 r. w szkołach było łącznie 58 oddziałów i 65 sal lekcyjnych.

¹⁷ Łącznie 162 kanistry pięciolitrowe.

¹⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 136. Rozporządzenie uchylone z dniem 1 września 2019 r.

doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe¹⁹. W planach dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli na lata 2019-2021, przyjętych uchwałami Gminy, uwzględniano potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 nauczyciele zatrudnieni w szkołach, dla których organem prowadzącym była Gmina Bełżyce, korzystali z dofinansowania form doskonalenia zawodowego, które odbywało się w n.w. formach kształcenia, tj.:

- studia podyplomowe lub magisterskie – odpowiednio w latach szkolnych 14 i 13 nauczycieli;

- szkolenia lub kursy – 62 nauczycieli (w tym trzy szkolenia dla rad pedagogicznych szkół z: platform edukacyjnych i z Office 365 oraz jedno dla pracownika zajmującego się obsługą aplikacji Vulcan) i 38 nauczycieli (w tym pięć dla rad pedagogicznych szkół z platform edukacyjnych, z wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnej w edukacji szkolnej i z Office 365 oraz jedno dla pracownika biblioteki z obsługi programu bibliotecznego).

Burmistrz wyjaśnił, że w związku z wprowadzeniem nauczania zdalnego organ prowadzący nie zlecił podległym placówkom i innym podmiotom zadania dotyczącego doskonalenia nauczycieli w zakresie kompetencji cyfrowych.

(akta kontroli tom II str. 2, 7, 32-61, 67-69, 161-260)

6. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021, stosownie do art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe, Gmina Bełżyce zapewniała warunki umożliwiające kształcenie uczniów w formie zdalnego nauczania. Gmina zapewniła wyposażenie szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych, korzystając z innych źródeł finansowania, tj. w ramach projektów „Zdalna szkoła” i „Zdalna szkoła+”, realizowanych w ramach działania 1.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020. W dniu 9 kwietnia 2020 r. Gmina Bełżyce otrzymała również pomoc rzeczową, tj. 20 sztuk sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem o wartości²⁰ 26 333,60 zł od Województwa Lubelskiego w związku z wykonaniem uchwały nr XIX/332/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej jednostkom samorządu terytorialnego poprzez nieodpłatne przekazanie na własność sprzętu komputerowego umożliwiającego edukację, w tym zdalne nauczanie uczniów z terenu województwa lubelskiego. Przekazanie tego sprzętu na własność poprzedziła umowa użyczenia²¹ z dnia 8 kwietnia 2020 r., na podstawie której Gmina Bełżyce otrzymała go w bezpłatne używanie.

Ponadto Gmina otrzymała zwiększenie kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2020 r. o 73 tys. zł w związku z wprowadzeniem, na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2020²², jednorazowego dofinansowania zakupu usługi dostępu do Internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub

¹⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1653.

²⁰ Wartość określona na dzień zawarcia umowy nieodpłatnego przekazania na własność sprzętu komputerowego w ramach pomocy rzeczowej zawartej w dniu 5 października 2020 r.

²¹ Zawarta pomiędzy Województwem Lubelskim a Gminą Bełżyce.

²² Dz. U. poz. 2048.

innego sposobu realizacji tych zajęć. Liczba nauczycieli uprawnionych do otrzymania ww. dofinansowania wyniosła 146, natomiast wnioski na łączną kwotę 67 856,64 zł złożyło 137 nauczycieli. Pozostała kwota (5 143,36 zł) została wykorzystana na zakup pomocy dydaktycznych przez Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickiej w Krzu. Dyrektorzy pięciu szkół (dla których organem prowadzącym była Gmina Bełżyce) na podstawie wniosków, które otrzymali od nauczycieli, sporządzili listy uprawnionych do otrzymania dofinansowania. Listy te zostały przekazane do Gminy w dniach od 2 do 8 grudnia 2020 r. Dyrektorzy, będący nauczycielami, złożyli swoje wnioski do Gminy wraz z listami nauczycieli. Dyrektor Szkoły Podstawowej, prowadzonej przez Stowarzyszenie, terminowo złożył wniosek o udzielenie dotacji celowej do Gminy²³. Gmina na podstawie umowy zawartej ze Stowarzyszeniem 10 grudnia 2020 r. udzieliła dotacji celowej w kwocie 8,5 tys. zł na realizację zadania „dofinansowanie zakupu usługi do Internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć”. Dyrektor tej Szkoły w terminie do 31 stycznia 2021 r. przekazał do Gminy rozliczenie otrzymanej dotacji celowej (środki finansowe zostały wykorzystane w całości).

(akta kontroli tom I str. 69-315, 464-474, 509-528)

7. Gmina Bełżyce w okresie od 4 marca 2020 r. współpracowała z administracją rządową na rzecz kompleksowego wsparcia szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19. Współpraca ta polegała m.in. na:

- możliwości uczestnictwa w 11 wideokonferencjach organizowanych przy współpracy Lubelskiego Kuratora Oświaty, Wojewody Lubelskiego, pracowników Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Lublinie,
- konsultacjach telefonicznych z wizytatorem Kuratorium Oświaty w Lublinie, właściwym dla Gminy.

Ponadto organ prowadzący przekazywał wytyczne dyrektorom placówek oświatowych, dotyczące stopniowego przywrócenia funkcjonowania nauczania stacjonarnego szkół, otrzymywane od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie, z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.

(akta kontroli tom I str. 325-363, 479-506, tom II str. 107-160)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Mimo zakupu 43 laptopów w ramach projektu „Zdalna szkoła+” oraz opłacania abonamentu (w łącznej kwocie 16,5 tys. zł) za dostęp do Internetu, Urząd przez okres ponad trzech miesięcy nie przekazał tych laptopów szkołom.

W dniu 4 czerwca 2020 r. Burmistrz otrzymał zakupione w ramach projektu „Zdalna Szkoła+” 43 laptopy z oprogramowaniem i transmisją danych, wykupioną na okres sześciu miesięcy, tj. do 3 grudnia 2020 r. Dopiero w dniu 17 września 2020 r. przekazał je dyrektorom szkół.

W efekcie²⁴ Gmina poniosła wydatki na opłatę abonamentu w łącznej kwocie 16 574 zł, w czasie gdy uczniowie i nauczyciele nie korzystali z laptopów, a także z zakupionego dostępu do sieci na potrzeby nauczania zdalnego. Zgodnie z § 6 ust. 1 umowy o powierzenie grantu, czas na zakup ww. kompletów kończył się po

²³ Do organu rejestrującego jednostkę systemu oświaty, o którym mowa w art. 2 pkt 16 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych. Dz. U. z 2020 r. poz. 2029, ze zm.

²⁴ W okresie od 4 czerwca, tj. od dnia otrzymania kompletów laptopów do 16 września 2020 r.

upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie umowy o powierzenie grantu, tj. w dniu 3 grudnia 2020 r.²⁵

Burmistrz wyjaśnił, że zakupu komponentów (laptopów wraz z oprogramowaniem i transmisją danych) dokonano w czerwcu, z myślą o rozdysponowaniu wśród szkół i uczniów na potrzeby nauki, jednakże uczniowie w tym czasie zostali zabezpieczeni w sprzęt z zasobów szkolnych i własnych, a zakupiony sprzęt został przekazany do szkół we wrześniu, kiedy takie zapotrzebowanie było już zgłaszane. Sprzęt został zakupiony od operatora telekomunikacyjnego i nie było możliwości kupna samego sprzętu bez usługi transmisji danych, ponieważ komponenty były sprzedawane w zestawie z Internetem. Po 3 grudnia nie został zapewniony dostęp do sieci dla tych komponentów, ponieważ nie zostało zgłoszone takie zapotrzebowanie. Dyrektorzy szkół dysponowali laptopami z Internetem z projektu Zdalna Szkoła i wypożyczyli je uczniom, którzy potrzebowali takiego wyposażenia.

W opinii NIK, zakupu laptopów wraz z dostępem do Internetu powinno się dokonać tak, aby uczniowie i nauczyciele mogli z nich korzystać od 1 września 2020 r. Zakup laptopów wraz z dostępem do sieci w czerwcu 2020 r. i przekazanie ich do szkoły dopiero w dniu 17 września 2020 r. było w ocenie NIK działaniem niegospodarnym.

(akta kontroli tom I str. 164-193, 198, 205-310, 326,330)

2. Urząd rozpatrzył pozytywnie wniosek nauczyciela (będącego dyrektorem szkoły) o dofinansowanie zakupu sprzętu (w kwocie 0,5 tys. zł), mimo złożenia go po wymaganym terminie.

Wniosek Dyrektora Szkoły Podstawowej w Matczyniu w sprawie jednorazowego dofinansowania zakupu usługi dostępu do Internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć, na kwotę 498,98 zł, został złożony do Urzędu w dniu 8 grudnia 2020 r. jeden dzień po terminie, określonym w § 10c ust. 5 i ust. 19 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19²⁶. Zgodnie ze wskazanym przepisem, w celu uzyskania dofinansowania, nauczyciel składa do dyrektora jednostki systemu oświaty²⁷, w której jest zatrudniony, wniosek o dofinansowanie zakupu sprzętu, oprogramowania lub usługi, o których mowa w ust. 3 i 4, w terminie do dnia 7 grudnia 2020 r., a przepisy ust. 1-14 stosuje się odpowiednio do dyrektora jednostki systemu oświaty będącego nauczycielem, z tym że wniosek, o którym mowa w ust. 5, dyrektor składa do organu prowadzącego jednostkę systemu oświaty.

Burmistrz wyjaśnił, że przy weryfikacji nastąpiła pomyłka w datach co do terminu złożenia wniosku.

(akta kontroli tom I str. 464-468, tom II str. 1-2, 7)

²⁵ Czas liczony od 2 czerwca 2020 r.

²⁶ Dz. U. poz. 493.

²⁷ Zgodnie z § 10b pkt 1 rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań ilekroć w § 10c-10e jest mowa o jednostkach systemu oświaty - należy przez to rozumieć jednostki systemu oświaty, o których mowa w art. 2 pkt 2-11 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe.

3. Niezgodnie z obowiązującymi przepisami w planie finansowym Gminy na 2021 r. określono wysokość środków finansowych na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli. Kwota ta została zaniżona o 4,0 tys. zł.

Zgodnie z art. 70a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela w budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem szkoleń branżowych - w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli.

W uchwalonym na 2021 r. planie finansowym Gminy na doskonalenie zawodowe nauczycieli zaplanowano środki finansowe w wysokości 87 930 zł, co stanowiło 0,76% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Środki finansowe na ww. cel w kwocie niższej zostały zaplanowane, mimo że Skarbnik Gminy od 16 października 2020 r. posiadał informacje od naczelnika Wydziału Organizacyjnego o właściwej wysokości środków finansowych, jaka powinna być zaplanowana na doskonalenie zawodowe nauczycieli, tj. 91 889 zł.

Burmistrz wyjaśnił, że powodem nieujęcia w planie finansowym na 2021 r. pełniej kwoty na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, był brak wystarczających środków finansowych w dochodach bieżących na pokrycie wydatków bieżących. Przeznaczone w planie finansowym środki finansowe w wysokości 87 930 zł, według Burmistrza, zabezpieczyły bieżące potrzeby w zakresie doskonalenia nauczycieli. Przez ostatnie dwa lata środki finansowe przeznaczane przez Radę Miejską w Bełżycach nigdy nie były wykorzystywane w 100%. W 2019 r. plan po zmianach wynosił 77 153 zł, wydatkowano 69 353,77 zł co stanowiło 89,89% planu, a w 2020 r. plan po zmianach wynosił 85 559 zł, wydatkowano 52 767,42 zł, co stanowiło 61,67%. Burmistrz jednocześnie zapewnił, iż wystąpi na najbliższej sesji o uwzględnienie brakującej kwoty, tj. 3 959 zł, celem uzupełnienia planu, co pozwoli na spełnienie warunków ww. ustawy.

(akta kontroli tom II str. 59-61, 227-240)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Gospodarne dokonywanie zakupów sprzętu komputerowego i właściwe nim dysponowanie.
2. Egzekwowanie obowiązujących terminów składania wniosków w prowadzonych postępowaniach.
3. Planowanie środków finansowych na doskonalenie nauczycieli w wysokości określonej w przepisach prawa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 17 czerwca 2021 r.

Kontroler
Katarzyna Kuzioła
Specjalista kontroli państwowej
(—)

.....
podpis

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis
(—)

.....
podpis